

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

לג.

עין משפט נר מצוה

רובץ. מקרה הוא לו שרובץ תחת משאו בפעם האחת: ולא רבץ. הרגיל בכך: ולא מפורק. והוא כריץ טעניה. ולקמן פריך הכמיז הקס תקיס: יכול מרחוק. והטיל עליו שילך סס: מדה עמו. לאחר שהטעניו שמא יחזור ויפול: גב' מנא הני מילי. דשלו קודס: לא

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

יהיה כך אביון. הוהר מן עניות: כל המקיים בעלמו קד. אף על פי שלא הטילו עליו הכמזב יש לנדס ליכנס לפנים משורת הדין ולא לדקק עלי קודס אס לא נהפסד מוכיה ואס תמיד מדקק פורק מעליו עול ג"ח ולדקק וסוף שיטערך לזריות: שלמדו חכמה. סברת טעמי המשנה ולהצין שלא יהו סותרות זו את זו וטעמי איסור והיתר והמיוז והפטור והוא נקרא גמרא: מקרא. מורה נביאים וכתובים: משנה. כמו שטענות ואין טעמן מפורש בהן: על שרוב חכמתו הימנו. אס מקרא אס משנה אס גמרא: האיר עיניו. שהודיעו טעם משנה אחת שלא יכול להצין: דאסברין וזהמא ליסטרין. בסדר

מה לי רבצין. וא"ת ולישני רובץ נחנס רבץן בשכר דה"נ משני ולא מפורק נחנס אלס בשכר וי"ל דניחא ליה לשנויי דלמי כרבי יוסי הגלילי כדמוכח דלמיא כוותיה: ונבואר שבה. זמה שמדה וזפריקה מיירי שירא פן ירבץ לאי בטעניה פשיטא דהא טעניה גופה בשכר וכל שכן מה שמדה:

וזהו רים. אית דגרסי רוס דשבע ומחלה רוס עולה א אלפס דהוי שיעור מיל דלומכח צברק שני שעירי (וימא דף סזו.) גצי סכות דשעירי המשמלת: אבדתו קודמת. וא"ת אבדתו ואבדת רבו וכבוד אביו איזהו קודס אי אבדתו הלא כבוד אביו עדיף למאן דאמר צ"ק דקדושין (דף נב.) וסל זן ואס כבוד אביו הלא אבדת רבו קודמת כדאמר לעיל? אפי' וס' וס' אבדתו קודמת דהיא לאביו נהנה מגוף הבהמה חייב לכבדו כגון שחוט לי בהמתך אכל הניחה ליאצו ומציא לי לאכול שגס לאצ קשה האצדה אלס שריפה לאכול א:

ומקדעין זה עץ זה. אף על פי שאינו יודע יתור לפי שלומדין זה מזה ואס תאמר דלמרינן צברק האורג (שבת דף קה.) וס' חייב לקרוע על אדם כשר אפילו לא היה בשעת יריאת נשמה א] ויש לומר דהכא הוא רים תנא יומדדה עמו עד פרסה אמר רבה בר בר חנה: ונוטל שכר: ברתני אבדתו ואבדת אביו אבדתו קודמת אבדתו ואבדת רבו קודס אבדת אביו ואבדת רבו של רבו קודמת שאביו הביאו העולם אביו ורבו נושאין משאוי מניח את רבו ואחר כך מניח את של אביו יהיה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו ואם חכם פודה את אביו ואח"כ פודה את רבו: גב' מנא הני מילי אומר רב יהודה אמר רב אמר קרא אפס כי לא יהיה בך אביון ישלך קודם לשל כל אדם ואמר רב יהודה אמר רב כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך: היה אביו ורבו נושאין ומשנה דברי ר"מ רבי יהודה אומר לכל שרוב חכמתו הימנו רבי יוסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זה הוא רבו אמר רבא כגון ארבע סחורה דאסברין וזהמא ליסטרין שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון אמר עולא תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה וקורעין זה על זה יולענין אבדה במקום אביו אינן חוזרין אלא לרבו מוכתק קבעי מנייה רב חסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא חסדא לא צריכנא לך את צריכת לי עד ארבעין שנין איקפדי אהדדי ולא עיילי לגבי הדדי יתיב רב חסדא ארבעין תעניתא משום דחלש דעתיה דרב הונא יתיב רב הונא ארבעין תעניתא משום דחשדיה לרב חסדא איתמר רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן רבו שלמדו חכמה מאי חכמה רוב חכמתו ת"ר העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שכר גמרא אין לך מדה גדולה מזו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא הא גופא קשיא אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה מזו והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא אמר רבי יוחנן בימי

של רבו קודמת שאביו הביאו העולם הזה ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא ואם אביו א] חכם של אביו קודמת יהיה אביו ורבו נושאין משאוי מניח את רבו ואחר כך מניח את של אביו יהיה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו ואם חכם פודה את אביו ואח"כ פודה את רבו: גב' מנא הני מילי אומר רב יהודה אמר רב אמר קרא אפס כי לא יהיה בך אביון ישלך קודם לשל כל אדם ואמר רב יהודה אמר רב כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך: היה אביו ורבו נושאין ומשנה דברי ר"מ רבי יהודה אומר לכל שרוב חכמתו הימנו רבי יוסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זה הוא רבו אמר רבא כגון ארבע סחורה דאסברין וזהמא ליסטרין שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון אמר עולא תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה וקורעין זה על זה יולענין אבדה במקום אביו אינן חוזרין אלא לרבו מוכתק קבעי מנייה רב חסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא חסדא לא צריכנא לך את צריכת לי עד ארבעין שנין איקפדי אהדדי ולא עיילי לגבי הדדי יתיב רב חסדא ארבעין תעניתא משום דחלש דעתיה דרב הונא יתיב רב הונא ארבעין תעניתא משום דחשדיה לרב חסדא איתמר רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן רבו שלמדו חכמה מאי חכמה רוב חכמתו ת"ר העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שכר גמרא אין לך מדה גדולה מזו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא הא גופא קשיא אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה מזו והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא אמר רבי יוחנן בימי

של רבו קודמת שאביו הביאו העולם הזה ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא ואם אביו א] חכם של אביו קודמת יהיה אביו ורבו נושאין משאוי מניח את רבו ואחר כך מניח את של אביו יהיה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו ואם חכם פודה את אביו ואח"כ פודה את רבו: גב' מנא הני מילי אומר רב יהודה אמר רב אמר קרא אפס כי לא יהיה בך אביון ישלך קודם לשל כל אדם ואמר רב יהודה אמר רב כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך: היה אביו ורבו נושאין ומשנה דברי ר"מ רבי יהודה אומר לכל שרוב חכמתו הימנו רבי יוסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זה הוא רבו אמר רבא כגון ארבע סחורה דאסברין וזהמא ליסטרין שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון אמר עולא תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה וקורעין זה על זה יולענין אבדה במקום אביו אינן חוזרין אלא לרבו מוכתק קבעי מנייה רב חסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא חסדא לא צריכנא לך את צריכת לי עד ארבעין שנין איקפדי אהדדי ולא עיילי לגבי הדדי יתיב רב חסדא ארבעין תעניתא משום דחלש דעתיה דרב הונא יתיב רב הונא ארבעין תעניתא משום דחשדיה לרב חסדא איתמר רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן רבו שלמדו חכמה מאי חכמה רוב חכמתו ת"ר העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שכר גמרא אין לך מדה גדולה מזו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא הא גופא קשיא אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה מזו והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא אמר רבי יוחנן בימי

של רבו קודמת שאביו הביאו העולם הזה ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא ואם אביו א] חכם של אביו קודמת יהיה אביו ורבו נושאין משאוי מניח את רבו ואחר כך מניח את של אביו יהיה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו ואם חכם פודה את אביו ואח"כ פודה את רבו: גב' מנא הני מילי אומר רב יהודה אמר רב אמר קרא אפס כי לא יהיה בך אביון ישלך קודם לשל כל אדם ואמר רב יהודה אמר רב כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך: היה אביו ורבו נושאין ומשנה דברי ר"מ רבי יהודה אומר לכל שרוב חכמתו הימנו רבי יוסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זה הוא רבו אמר רבא כגון ארבע סחורה דאסברין וזהמא ליסטרין שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון אמר עולא תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה וקורעין זה על זה יולענין אבדה במקום אביו אינן חוזרין אלא לרבו מוכתק קבעי מנייה רב חסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא חסדא לא צריכנא לך את צריכת לי עד ארבעין שנין איקפדי אהדדי ולא עיילי לגבי הדדי יתיב רב חסדא ארבעין תעניתא משום דחלש דעתיה דרב הונא יתיב רב הונא ארבעין תעניתא משום דחשדיה לרב חסדא איתמר רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן רבו שלמדו חכמה מאי חכמה רוב חכמתו ת"ר העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שכר גמרא אין לך מדה גדולה מזו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא הא גופא קשיא אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה מזו והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא אמר רבי יוחנן בימי

של רבו קודמת שאביו הביאו העולם הזה ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא ואם אביו א] חכם של אביו קודמת יהיה אביו ורבו נושאין משאוי מניח את רבו ואחר כך מניח את של אביו יהיה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו ואם חכם פודה את אביו ואח"כ פודה את רבו: גב' מנא הני מילי אומר רב יהודה אמר רב אמר קרא אפס כי לא יהיה בך אביון ישלך קודם לשל כל אדם ואמר רב יהודה אמר רב כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך: היה אביו ורבו נושאין ומשנה דברי ר"מ רבי יהודה אומר לכל שרוב חכמתו הימנו רבי יוסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זה הוא רבו אמר רבא כגון ארבע סחורה דאסברין וזהמא ליסטרין שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון אמר עולא תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה וקורעין זה על זה יולענין אבדה במקום אביו אינן חוזרין אלא לרבו מוכתק קבעי מנייה רב חסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא חסדא לא צריכנא לך את צריכת לי עד ארבעין שנין איקפדי אהדדי ולא עיילי לגבי הדדי יתיב רב חסדא ארבעין תעניתא משום דחלש דעתיה דרב הונא יתיב רב הונא ארבעין תעניתא משום דחשדיה לרב חסדא איתמר רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן רבו שלמדו חכמה מאי חכמה רוב חכמתו ת"ר העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שכר גמרא אין לך מדה גדולה מזו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא הא גופא קשיא אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה מזו והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא אמר רבי יוחנן בימי

של רבו קודמת שאביו הביאו העולם הזה ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא ואם אביו א] חכם של אביו קודמת יהיה אביו ורבו נושאין משאוי מניח את רבו ואחר כך מניח את של אביו יהיה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו ואם חכם פודה את אביו ואח"כ פודה את רבו: גב' מנא הני מילי אומר רב יהודה אמר רב אמר קרא אפס כי לא יהיה בך אביון ישלך קודם לשל כל אדם ואמר רב יהודה אמר רב כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך: היה אביו ורבו נושאין ומשנה דברי ר"מ רבי יהודה אומר לכל שרוב חכמתו הימנו רבי יוסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זה הוא רבו אמר רבא כגון ארבע סחורה דאסברין וזהמא ליסטרין שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון אמר עולא תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה וקורעין זה על זה יולענין אבדה במקום אביו אינן חוזרין אלא לרבו מוכתק קבעי מנייה רב חסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא חסדא לא צריכנא לך את צריכת לי עד ארבעין שנין איקפדי אהדדי ולא עיילי לגבי הדדי יתיב רב חסדא ארבעין תעניתא משום דחלש דעתיה דרב הונא יתיב רב הונא ארבעין תעניתא משום דחשדיה לרב חסדא איתמר רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן רבו שלמדו חכמה מאי חכמה רוב חכמתו ת"ר העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שכר גמרא אין לך מדה גדולה מזו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא הא גופא קשיא אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה מזו והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא אמר רבי יוחנן בימי

של רבו קודמת שאביו הביאו העולם הזה ורבו שלמדו חכמה מביאו לחיי העולם הבא ואם אביו א] חכם של אביו קודמת יהיה אביו ורבו נושאין משאוי מניח את רבו ואחר כך מניח את של אביו יהיה אביו ורבו בבית השבי פודה את רבו ואחר כך פודה את אביו ואם חכם פודה את אביו ואח"כ פודה את רבו: גב' מנא הני מילי אומר רב יהודה אמר רב אמר קרא אפס כי לא יהיה בך אביון ישלך קודם לשל כל אדם ואמר רב יהודה אמר רב כל המקיים בעצמו כך סוף בא לידי כך: היה אביו ורבו נושאין ומשנה דברי ר"מ רבי יהודה אומר לכל שרוב חכמתו הימנו רבי יוסי אומר אפילו לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זה הוא רבו אמר רבא כגון ארבע סחורה דאסברין וזהמא ליסטרין שמואל קרע מאניה עליה ההוא מרבנן דאסבריה אחד יורד לאמת השחי ואחד פותח כיון אמר עולא תלמידי חכמים שבבבל עומדין זה מפני זה וקורעין זה על זה יולענין אבדה במקום אביו אינן חוזרין אלא לרבו מוכתק קבעי מנייה רב חסדא מרב הונא תלמיד וצריך לו רבו מאי אמר ליה חסדא חסדא לא צריכנא לך את צריכת לי עד ארבעין שנין איקפדי אהדדי ולא עיילי לגבי הדדי יתיב רב חסדא ארבעין תעניתא משום דחלש דעתיה דרב הונא יתיב רב הונא ארבעין תעניתא משום דחשדיה לרב חסדא איתמר רב יצחק בר יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבי יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן רבו שלמדו חכמה מאי חכמה רוב חכמתו ת"ר העוסקין במקרא מדה ואינה מדה במשנה מדה ונוטלין עליה שכר גמרא אין לך מדה גדולה מזו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן גמרא הא גופא קשיא אמרת בגמרא אין לך מדה גדולה מזו והדר אמרת ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן הגמרא אמר רבי יוחנן בימי

תורה אור השלם
1 כי תראה חמור שגאף רבץ תחת משאו וחדלקת מעוב לו עוב העוב עמו: שמת כה ה
2 לא תראה את חמור אדחק או שרור נפלים בדרך והתעלמות מיהם תקם תקים עמו:
3 כי תראה שור איבק או חמור תעור השב תשיבנו לו: שמת כה ה
4 אפס כי לא ידעה בך אביון כי בך ידעה ה בארץ אשר ילך אחריו נתן לך ידולה לרשותה: דברים טו ד

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה ואחד פותח כיון נאמר שגאף זה. נ"ב אכל ה"ו עובדיה ה' שמואל מן המפחותיו הנהיג ענין שפשיס ופ"ש:

הגהות הגר"א
[א] גמרא מ"ר לא תראה כי ממש מ"ל לא תראה. כ"ל (והוא נדבכים כד וכן הוא בספרי שם וא"ש ד"ה המקראות מצינו גבי אב"ד ומוסיקין לו מה ענין ריבויא וקשיא וקשיא ובהג"א ח"מ סי' רע"ב ס"ק ג' [ב] במשנה חס. סי' ג' ג"כ גי' ס"ק ושי' פאן שקול נגד רב: [ג] תוב' ד"ה ומקשיב' וי"ל כי נ"ב ונמ"ס חולק וכי דוקא צדו מונק (ועומ"ס רבנו יצ"ד סי' רנב ס"ק טז):

רבינו חננאל
ת"ר כי תראה יכול מרחוק ת"ל כי תפגע יכול פנימה ממש פניא בפנים ת"ל כי תראה הם כיצד ראה שיש בה פגיעה שיערו חכמים אחד משבעה ומחצה במיל וזהו רים. ומדה קימו עד פרסה גוטל שכרו. לייבא לן פריקה בחנם לדיבר הכל וטעניה שכר כרבנן: מהנ"י אבדתו ואבדת אביו וכו' אבדת רבו שלו קודמת. פי' יניח של אביו ויניח של רבו וישיב את רבו רבו שאמרו רבו שלמדו חכמה ולא רבו שלמדו מקרא ומשנה דברי ר"מ ר' יהודה אומר כל שרוב חכמתו הימנו רבי יוסי [אמר] אפי' לא האיר עיניו אלא במשנה אחת זהו רבו. אפי' דאמר ר' יוחנן הלכה כרבי יהודה רב אחא בר רב הונא אמר רב ששת הלכה כרבי יוסי. ועוד הנה שמואל עשה כמותו וקיע על ההוא מרבנן דאסבריה הא דתנן במסכת תמיד פ' אמר להן הממונה ושני מפחותיה אחד יורד אמת השחי ואחד פותח כיון פירש לו

עליו כאשר קודם התלמיד על רבו. וכן פירש רבא כי רבו כגון רב סחורה דאסברין וזמליסטורין (פ' התרוד שמהפך בה בשר בתוך הצלחת נקראת וזמליסטורין: ובתלמוד ארץ ישראל (ד) רב כרימ' חד בר נש פתח פומיה דרב ושבע דדימך ובעז עלוהו. ומתניתין נמי כר' יוסי וידיקא (ז) והוא דאוקימנא כר' יהודה שנינו הוא: יהודה רב שמו דהוא בתרא אמר הלכה כר' יוסי. ועוד הנה שמואל עשה כמותו וקיע על ההוא מרבנן דאסבריה הא דתנן במסכת תמיד פ' אמר להן הממונה ושני מפחותיה אחד יורד אמת השחי ואחד פותח כיון פירש לו

(א) כן מובא ביושעמי בסוף פירקין. (ב) כ"ה גי' נפשיס רבנו זמליסטורין מצינו אמת וכו' ג' הערך בערך ונמלטינן וע"ש עוד גי' נפשיס אמת. (ג) וכן הובא במ"ק וכו' מה"מ ק"ט רבנו יצ"ד סי' יוסי:

עליו כאשר קודם התלמיד על רבו. וכן פירש רבא כי רבו כגון רב סחורה דאסברין וזמליסטורין (פ' התרוד שמהפך בה בשר בתוך הצלחת נקראת וזמליסטורין: ובתלמוד ארץ ישראל (ד) רב כרימ' חד בר נש פתח פומיה דרב ושבע דדימך ובעז עלוהו. ומתניתין נמי כר' יוסי וידיקא (ז) והוא דאוקימנא כר' יהודה שנינו הוא: יהודה רב שמו דהוא בתרא אמר הלכה כר' יוסי. ועוד הנה שמואל עשה כמותו וקיע על ההוא מרבנן דאסבריה הא דתנן במסכת תמיד פ' אמר להן הממונה ושני מפחותיה אחד יורד אמת השחי ואחד פותח כיון פירש לו